

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.077/2022/9. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Nagy Zita Ibolya ügyvéd (cím szám alatti székhelyű) által képviselt felperes neve (cím szám alatti lakos) felperesnek – a dr. Ulics Erika ügyvéd (cím szám alatti székhelyű) által képviselt alperes neve (cím szám alatti lakos) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Debreceni Törvényszék 7.P.20.535/2021/10. számú, 12. sorszám alatt kijavított ítélete ellen a felperes részéről 13. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 6000 (hatezer) Ft másodfokú perköltséget, és térítsen meg az államnak, az illetékes adóhatóság felhívására 48 000 (negyvennyolcezer) Ft fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A peres felek 2002-től 2017-ig házasságban éltek.

Házasságukban 2003-ban A. Cs. nevű gyermekük született.

Házasságukat a bíróság 2017-ben felbontotta.

[2] Az alperes a felek házassági életközösségének a megszűnését és a felperes házastársi közös lakásból való elköltözését követő átadta a felperesnek a felperes ingóságait, iratait és személyes dolgait, amelyek között nem volt ott a felperes 2003. szeptember 15-16-i kórházi kezeléséről szóló zárójelentés és az erről kiállított O. E. P.-igazolás.

[3] A felek a házasság felbontása iránti perükben – a bíróság jogerős végzésével jóváhagyott egyezségükben – egyebek mellett abban állapodtak meg, hogy a közös gyermekük vonatkozásában az alperesi apa fogja gyakorolni a szülői felügyeletet, emellett szabályozták a felperesi anya és a közös gyermek közötti kapcsolattartást.

[4] A felperesi anya és a közös gyermek közötti kapcsolattartás egyszer sem valósult meg.

[5] A felperes jelenlegi házastársával 2018. január 5-én felkereste a H.-B. M.-i K. P.-i J.-i H.-át azért, hogy segítséget kérjen a fiával való viszonya rendezéséhez. Nem a kapcsolattartás végrehajtását, hanem a gyermekével való viszony rendezését szeretne volna elérni, ezért tárgyalás tartását kezdeményezte.

[6] A peres felek és a közös kiskorú gyermekük 2018. január 22-én megjelentek a H.-B. M.-i K.- P.-i J.-i H. H.-i Gy.-i és I.-i O.-án, ahol abban állapodtak meg, hogy a gyermek a következő szombaton: 2018. január 27-én délután 14-15 óra között találkozni fog a felperessel.

A kapcsolattartás a fenti időpontban K.-n megvalósult – a felperes és a gyermeke egy parkolóban egy órát beszélgetett egymással.

Ezt követően még egy kapcsolattartás volt a felperes és a gyermeke között, ekkor azonban szóváltás, illetve veszekedés alakult ki közöttük.

Ezután a felek közös gyermeke már nem találkozott a felperessel.

[7] Az alperes és az élettársa 2018. február 22-én megjelentek a P.-i J.-i H. H.-i Gy.-i és I.-i O.-nak F.-i K.-én, és arról tájékoztatták a gyámhivatali ügyintézőt, hogy a felek közös gyermeke egyáltalán nem szeretne kapcsolatot tartani a felperessel.

[8] Az alperes a gyámhivatali ügyintézőnek átadta a P.-i V.-i B. 5.B.180/20../7. számú ítéletét, amelyben a bíróság az alperest bűnösnek mondta ki testi sértés büntetnének kísérletében, és ezért őt 8 hónap börtönbüntetésre ítélte, amelynek a végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette, továbbá a felperest is bűnösnek mondta ki garázdaság vétségében és becsületsértés vétségében, amelyért a felperest közérdekű munka büntetésre ítélte.

[9] Az alperes a gyámhivatali ügyintézőnek átadta továbbá a felperes részére a B.-i T.-i K. által 2003. szeptember 16-án kiállított kórházi zárójelentést, amelyben az áll, hogy a felperes 2003. szeptember 15-én egy családi konfliktust követően 20 tabletta Seduxent vett be, emiatt nála gyomormosást végeztek. Pszichiátriai konzíliumra nem láttak okot. A felperes a szuicid szándékáról lemondott, és további belgyógyászati terápiát sem igényelt.

Az alperes a gyámhivatali ügyintézőnek ezzel együtt átadta még a felperes 2003. szeptember 15–16-i kórházi fekvőbeteg ellátásáról szóló, az O. E. P. által kiállított igazolást is.

[10] A gyámhivatali ügyintéző meghallgatta a felperest, aki elmondta, hogy a közös gyermekükkel továbbra is szeretné rendezni a kapcsolatát. Nem szeretne lemondani róla. Úgy érzi, hogy a gyermekét ellene nevelik.

Meghallgatása során előadta, hogy 2003-ban az anyósa miatt valóban „begyógyszerezte” magát, de ez egyszeri alkalom volt.

[11] A gyámhivatal elrendelte a felperes, az alperes és a kiskorú gyermekük igazságügyi pszichológus szakértő általi vizsgálatát.

[12] Az alperes a pszichológus szakértő általi személyes vizsgálata végén át akarta adni a pszichológus szakértőnek a felperesről szóló – korábban a gyámhivatali iratokhoz már becsatolt – fentebb hivatkozott egészségügyi dokumentumokat, azonban azokat a pszichológus nem vette át tőle.

[13] Az igazságügyi pszichológus szakértői vélemény megállapította, hogy az alperesnél a volt párjával kapcsolatos régi sérelmei jelenleg is előtérben vannak, emiatt a volt feleségét igyekszik kizárni az életükből.

A felperesről azt állapította meg, hogy neurotikus, időnként teatralitásba hajló személyiség, aki a volt párjával szembeni hangulatát és viselkedését igyekszik szándékvezérlésűen szabályozni, de ez nem minden esetben sikeres. Éngyenge személy, aki szeretne érzelmileg kötődni a fiához, de bizonytalan, kevésnek érzi magát, és túlságosan fáradt ahhoz, hogy képes legyen ennek megfelelően cselekedni. A jövőjével kapcsolatban állandó feszültség jellemzi.

A szakvélemény szerint indulatilag feszült helyzetben mindkét szülő esetében lehet számítani alkalmazkodási nehézségre, inadekvát, váratlan reakciókra.

A felek közös gyermeke érzelmileg bizonytalanul és óvatosan viszonyul az anyjához, vele szemben távolságtartó. Az anyához kapcsolódó valós és vélt sérelmeit, negatív élményeit hangsúlyozza. A szülők válásáért az anyját hibáztatja, ezért haragszik rá. Érzelmileg maximálisan az apjával azonosul, róla csak pozitív módon beszél, és jobbnak is próbálja láttatni, mint amilyen a valóságban.

Az alperesi apa is kötődik érzelmileg a fiához, kettejük között szoros érzelmi kapcsolat áll fenn. Ebben nagy szerepet játszik az a koalíció, amelyet a múltbéli történések okán az anyával szemben kötöttek. Ennek az a következménye, hogy az ítéletalkotásaikban szubjektívvé váltak, védeni igyekeznek magukat a külvilágtól, az anyától. A múltbeli, közösen elszenvedett sérelmeik miatt az alperesi apa és a fia között erős szövetség alakult ki, amit az apa fent kíván tartani, ezáltal a gyermeket érzelmileg befolyásolja a felperesi anya ellen.

A pszichológus szakértői vélemény szerint a gyermek – csalódottsága és haragja miatt – az anyát fölényesen büntetni próbálja azzal, hogy nem tartja vele a kapcsolatot. A gyermek szeretne irányítani, kontrollálni, ezt az anya nehezen viseli.

Tehetetlennek érzi magát, ennek eredményeként frusztrált. Viselkedésében mindez úgy jelenik meg, hogy elveszti a türelmét a fiával és közvetett módon az alperesi apával szemben is. A gyermek azért is ellenséges az anyjával, mert érzelmileg az apával azonosul, és sok esetben nemcsak a saját emlékeit, régi élményeit adja elő az anyával kapcsolatban, hanem az apa sértettsége is beszél belőle, és az apától hallott információk is visszaköszönnek a nyilatkozataiban.

[14] A felek és a közös gyermekük a pszichológus szakértői vizsgálatot követően, 2018. május 30-án megjelentek a gyámhivatalban, ahol az alperes a kapcsolattartás megváltoztatását kérte akként, hogy az anya és a gyermek minden páratlan héten vasárnap 14 óra és 17 óra között tarthasson egymással kapcsolatot.

A felek közös gyermeke ekkor úgy nyilatkozott, hogy a szülei bontóperében rögzített kapcsolattartást ő maga sem szeretné, jó lesz úgy a kapcsolattartás, ahogy az apja elmondta.

A felperes is úgy nyilatkozott, hogy megfelel neki az apa által kért kapcsolattartási rend azzal, hogy minden páratlan héten vasárnap 14 órára elmegy a gyermekért a lakóhelyére, és őt oda 17 órára visszaviszi.

[15] A gyámhivatal a szülők és a közös gyermekük fenti tartalmú egyezségét jóváhagyta, ezt azonban a H.-B. M.-i K. megsemmisítette.

Indokolása szerint a perbeli esetben a kapcsolattartás megváltoztatása a bíróságtól lett volna kérhető.

[16] A felperes egészségügyi dokumentumai gyámhivatali eljárásban való becsatolása miatt 2018. február 28-án feljelentette az alperest.

A P.-i J. 5.B.68/201../2. számú, a Debreceni Törvényszék 18.Bpkf.759/2018/2. számú végzésével helybenhagyott végzésével az alperes ellen személyes adattal visszaélés vétsége miatt kezdeményezett büntetőeljárást – mivel a cselekmény nem bűncselekmény – megszüntette.

Indokolása szerint a személyes adattal visszaélés bűncselekményének az elkövetése akkor állapítható meg, ha a sértett oldalán jelentős érdeksérelem következik be. A perbeli esetben erről nem beszélhetünk, a sérelem ugyanis nem a sértettnél realizálódott, továbbá az anyagyermek viszony megromlása nem az alperesi magatartás következménye volt, hanem az már

egy jóval korábban létrejött és rögzült, hol kevésbé, hol súlyosabban elmélyült tartós helyzetnek volt köszönhető.

[17] A felperes keresetében azt kérte, hogy a törvényszék állapítsa meg: az alperes 2018. február 22-én a P.-i J.-i H. H.-i Gy.-i és I.-i O.nál a felek közös gyermeke és a felperes között kapcsolattartás végrehajtása iránti eljárásban a felperes nevére kiállított O. E. P.-igazolás, valamint a B.-i K. B.-i O.-a által a felperes nevére kiállított zárójelentés jogosulatlan felhasználásával megsértette a felperes magántitokhoz és személyes adatai védelméhez való személyiségi jogát. Kérte továbbá, hogy a bíróság tiltsa el az alperest a további jogsértéstől, és kötelezze őt a felperes különleges személyes adatait tartalmazó dokumentumainak a kiadására. Kérte, hogy az alperes a felperessel közös gyermekük jelenlétében kérjen bocsánatot a jogsértésért, valamint fizessen meg a felperes részére 100 000 Ft sérelemdíjat és annak 2018. február 22-től járó késedelmi kamatait, továbbá 80 000 Ft ügyvédi munkadíjból álló perköltséget.

[18] Az alperes a keresetet elutasítását, és a felperes általános forgalmi adó nélküli ügyvédi munkadíjból álló perköltségének a megfizetésére kötelezését kérte.

[19] A Debreceni Törvényszék 7.P.20.535/2021/10. számú, 12. sorszám alatt kijavított ítéletében megállapította: az alperes azzal, hogy 2018. február 22-én a H.-B. M.-i K. P.-i J.-i H.-a H.-i, Gy.-i és I.-i O. eljárásban a felperesre vonatkozóan kiállított, 2003. július 16-án kelt kórházi zárójelentést és O. E. P. igazolást csatolt, megsértette a felperes magántitokhoz és személyes adatok védelméhez való személyiségi jogát.

Az alperest eltiltotta a további jogsértéstől.

Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a felperest és az alperest, hogy fizessenek meg az állami adóhatóság külön felhívásában foglaltak szerint személyenként 18 000 Ft meg nem fizetett kereseti illetéket.

Megállapította, hogy egyik fél sem köteles az ellenfél javára perköltség megtérítésére.

A fellebbezés elbírálása szempontjából releváns indokolásában az Európai Parlament és a Tanács 2016. április 27-i (EU) 2016/679 rendeletét, Magyarország Alaptörvénye VI. cikkének (3) bekezdését, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:43. §-ának e) pontját, 2:46. §-ának (1) és (2) bekezdéseit, 2:51. §-a (1) bekezdésének a) és b) pontjait, 2:52. §-ának (1), (2) és (3) bekezdéseit, illetőleg az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 1. §-át, 3. §-ának 3. és 9. pontjait, valamint a BH1985.57., a BH2016.241. és a BDT2011.2442. számú eseti döntéseket, továbbá a Fővárosi Ítéltábla Pf.21.106/2016/7. számú határozatát fölhívva a személyiségi jogi jogsértések megállapítása és az alperes további jogsértéstől való eltiltása iránti keresetet alaposnak, míg a felperes elégtétel adása, egészségügyi dokumentumok kiadása és sérelemdíj megfizetése iránti keresetét alaptalannak találta.

Kifejtette: az alperes a különleges személyes adatokat tartalmazó okiratok gyámhivatalhoz történő benyújtásával (felhasználásával) megsértette a felperes személyes adatai és magántitka védelméhez való személyiségi jogát.

A közös gyermek előtti bocsánatkérésre irányuló keresetet azért utasította el, mert a felperes nem bizonyította, hogy a közös gyermek a kórházi iratban szereplő tényről (titokról) a gyámhivatali eljárásban, az alperesi magatartás folytán szerzett tudomást, emellett az elkövetett jogsértést annak megállapítása és az alperes további jogsértéstől való eltiltása megfelelően szankcionálja.

A peres felek nyilatkozataiból és a meghallgatott tanúk vallomásából megállapítható továbbá, hogy a felperes és a fia között a viszony máig nem rendeződött, a gyermek a felperessel egyáltalán nem tart kapcsolatot. A törvényszék szerint az alperesnek a gyermek előtti

bocsánatkérésre kötelezése a fennálló rossz viszonyt csak elmélyítené, márpedig egy személyiségi jogi jogkövetkezmény alkalmazása nem vezethet nagyobb érdeksérelemre, mint amelynek a szankcionálására irányul. Az olyan elégtételadás, ami esetleg súlyosbítja a helyzetet, jogilag nem megfelelő, ezért nem alkalmazható.

Az egészségügyi dokumentumok kiadása iránti keresetet azért utasította el, mert a H.-B. M.-i K. P.-i J.-i H.-a által megküldött iratokból és K. I. gyámügyi szakügyintéző rendőrségi tanúvallomásából nem állapítható meg, hogy az alperes 2018. február 22-én az eredeti okiratokat vagy azok másolatát csatolta be. Mindezek alapján azt, hogy az eredeti okiratok még az alperesnél vannak, a felperes nem bizonyította, ezért az azok kiadása iránti keresetet a bíróságnak el kellett utasítania.

Abból a tényből ugyanakkor, hogy az alperes a perbeli okiratokat a pszichológus szakértői vizsgálaton is be kívánta csatolni, a törvényszék szerint egyrészt az következik, hogy – legalábbis másolatban – ezek az okiratok az alperes rendelkezésére álltak, másrészt az alperes azokat többször is megkísérelte felhasználni, erre tekintettel a törvényszék eltiltotta az alperest a további jogsértéstől.

A törvényszék alaptalannak tartotta a felperes sérelemdíjigényét is.

A gyámhivatal által megküldött iratokból, különösen a felek közös gyermekének a meghallgatásáról készült jegyzőkönyvből az állapítható meg, hogy a felperes és a fia a szülők válása után hosszabb ideig egyáltalán nem tartotta a kapcsolatot egymással, attól a gyermek kifejezetten elzárkózott. A távolságtartás oka – a pszichológus szakértői véleményből kitűnően – elsősorban a gyermek anyával szemben érzett haragja, a család szétesése miatti megbűntetése és leginkább az anya türelmetlensége, viselkedése volt.

A törvényszék álláspontja szerint az egészségügyi dokumentáció jogosulatlan felhasználása, az öngyilkossági kísérletre vonatkozó magántitok megsértése sem a rossz anya-gyermek viszony kialakulásában, sem a távolság fenntartásában nem játszott szerepet. A peres felek és a meghallgatott tanúk vallomása is azt támasztotta alá, hogy a felperes és a fia közötti találkozások veszekedéssel, szóváltással zárultak. Sem a felek előadásából, sem a tanúk vallomásaiból, sem a gyámhivatali eljárás adataiból nem vonható le olyan következtetés, hogy az egészségügyi adatok, illetőleg az öngyilkossági kísérlet befolyásolta volna a gyermek viszonyulását a felpereshez.

A törvényszék azt is értékelte továbbá, hogy a gyámhivatali eljárásban az alperes által benyújtott iratokat nem vették figyelembe, hanem a kirendelt igazságügyi pszichológus szakértői vélemény alapján hoztak döntést. A felperes számára a személyes adataival kapcsolatos visszaélés itt sem járt hátránnyal.

A törvényszék szerint az szintén nem értékelhető már bekövetkezett hátránnyként, hogy a felperes attól tart, a munkahelyét is elveszíti, ha kiderül a 2003-as eset.

A törvényszék a perköltségviseléssel kapcsolatos döntését a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. §-ának (2) bekezdésére és az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. §-a (3) bekezdésének b) pontjában foglaltakra alapította. Megállapította, hogy a felek között a pervesztesség-pernyertesség aránya az objektív szankciók alkalmazására vonatkozó keresetek esetén azonos volt; a felperes sérelemdíj iránti igénye pedig – bár e keresete nem vezetett eredményre – nem volt eltúlzott. Erre tekintettel a törvényszék úgy rendelkezett, hogy mindegyik peres fél viselje a saját perköltségét. A törvényszék a felek között egyenlő arányban osztotta meg a per tárgyi illetékfeljegyzési jogára tekintettel előzetesen meg nem fizetett, 36 000 Ft összegű kereseti illetéket.

[20] A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a keresetének teljes egészében való helyt adást, ennek keretében az alperes perbeli, felperesi egészségügyi dokumentumok kiadására, a közös gyermek jelenlétében történő bocsánatkérésre, valamint 100 000 Ft sérelemdíj és annak 2018. február 22-től járó késedelmi kamatai, továbbá a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet szerinti másodfokú perköltsége megfizetésére kötelezését kérte azzal, hogy nem köteles általános forgalmi adó fizetésére.

Indokolásában előadta: az elsőfokú bíróság nem értékelte azt a körülményt, hogy az alperes a felperes írásbeli felszólítására sem volt hajlandó kiadni a perbeli egészségügyi dokumentumokat, sőt, a gyámhivatali eljárást követően azokat megpróbálta a pszichológus szakértőnek is átnyújtani, amelyből az következik, hogy az eredeti példányt nem nyújtotta be, magánál tartotta, másolatokat készített belőle, és a másolatot adta át az ügyintézőnek, valamint a másolatot próbálta átadni a pszichológus szakértőnek is.

A felperes hangsúlyozta, hogy öngyilkossági kísérlete soha nem volt téma a családban, és erről az alperessel közös gyermekük korábban nem tudott.

A felperes szerint az alperes a perbeli magatartásával veszélyeztette a gyermek megfelelő értelmi és erkölcsi fejlődését.

A gyámhivatali eljárásban beszerzett pszichológus szakértői vélemény rögzíti, hogy az alperes a gyermeket érzelmileg befolyásolja az anya ellen. A szakértő megállapította továbbá azt is, hogy a gyermek azért ellenséges az anyjával, mert érzelmileg az apával azonosult, sok esetben nemcsak a saját emlékeit, régi élményeit adja elő az anyával kapcsolatban, hanem az apa sértettsége beszél belőle, az apa által hallott információk köszönnek vissza a nyilatkozataiban.

A felperes szerint mindezekből következően az alperesi apa cselekménye meghatározó volt az anya-gyermek kapcsolat viszonylatában. Amennyiben az alperes bocsánatot kérne a felperestől, úgy remélhetőleg a gyermek is máshogy állna az anyjához, mert látná, hogy amit az apja csinált, az nem volt helyes.

A felperes szerint az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a kérelmén akkor, amikor azt rögzítette, hogy a gyermek jelenlétében történő elégtételadás csak tovább mélyítené a fennálló rossz viszonyt. Egyrészt ez csak feltételezés, másrészt az alperes a gyermek jelenlétében csatolta be ezeket a dokumentumot az ügyintéző részére, és nem foglalkozott azzal, hogy ez tovább mélyíti az anya és a gyermek közötti rossz viszonyt.

A sérelemdíj megfizetése iránti igénye alaposságát alátámasztandó fölhívta a Fővárosi Törvényszék P.23.910/2018/32., a Nyíregyházi Törvényszék P.21.328/2016/46., a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.751/2010/3. és a Kúria Pfv.IV.20.432/2019/5.

számú eseti döntéseit.

Kifejtette, hogy már önmagában az megalapozza a sérelemdíj iránti igényét, hogy az alperes az egészségügyi adatait jogosulatlan személlyel ismertette meg. Az elsőfokú bíróság döntése nem felel meg a Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiuma 1/2013. (VI. 17.) számú határozatával elfogadott vélemény 7. pontjában foglaltaknak sem, hiszen az alanyi joga nem nyert védelmet, valamint a jogsértő alperest sem tartja vissza a sérelmet okozó magatartástól.

Az elsőfokú bíróság döntéséből hiányzik a sérelemdíj magánjogi büntető funkciója is.

A felperes szerint annak, hogy sem a felek előadásából, sem a tanúk vallomásaiból, sem a gyámhivatali eljárás adataiból nem vonható le olyan következtetés, hogy az egészségügyi adatok, illetőleg az öngyilkossági kísérlet befolyásolta volna a gyermek viszonyulását a felpereshez, valamint az a körülmény, hogy a gyámhivatali eljárásban az alperes által

benyújtott egészségügyi dokumentumokat nem vették figyelembe, legfeljebb a sérelemdíj mértékét befolyásoló szempont lehet.

[21] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását, és a felperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet szerinti, általános forgalmi adó nélküli ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségében marasztalását kérte.

Az alperes szerint abból a körülményből, hogy az alperes a perbeli egészségügyi dokumentumok másolatát megpróbálta felhasználni, még nem következik, hogy az eredeti irat nála van.

Az alperes szerint a felperes és a közös gyermekük között nem beszélhetünk működő kapcsolatról, így nem volt, ami megromoljon.

A felperes öngyilkossági kísérlete a családban köztudott, „kibeszélt” téma volt. A felek közös gyermeke a felperes öngyilkossági kísérlete után még évekig a közös háztartásban élt a szüleivel, így életszerűtlen azt feltételezni, hogy csak a gyámhivatali eljárásban, az alperes által csatolt iratból tudta meg azt, amit egyébként a család összes tagja tudott.

Az alperes szerint a felperesnek kellene inkább bocsánatot kérnie a gyermekétől azért, mert elhagyta, és mert nem tartotta vele a kapcsolatot.

A törvényszék azért nem kötelezte az alperest sérelemdíj megfizetésére, mert a felperest nem érte sérelemdíjjal kompenzálандó hátrány.

Az alperes szerint a perbeli jogsértés csekély mértékű volt.

A felperes csak az események után évekkel később indított pert.

Az alperes szerint azt is értékelni kell továbbá, hogy az alperes a gyámhivatali eljárásban a saját magára hátrányos iratot is becsatolta, tehát a célja nem a felperes lejáratása volt, hanem a gyámhivatal olyan helyzetbe hozása, hogy a szülők múltja, korábbi kapcsolata is ismertté válhasson a hatóság előtt, amely a gyermek életéről dönt.

[22] Az alperes csatlakozó fellebbezését az ítéltábla a 2022. május 14-én jogerőre emelkedett, Pf. 7. számú végzésével visszautasította.

[23] Az ítéltábla a felperes fellebbezését a Pp. 376. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el. Nem érintette az elsőfokú ítéletnek a személyiségi jogi jogsértéseket megállapító és az alperest a további jogsértéstől eltiltó rendelkezését, és a fellebbezést alaptalannak találta.

[24] A törvényszék a tényállást a kereseti kérelem és az ellenkérelem keretei között teljeskörűen feltárta, megfelelő terjedelmű és irányú bizonyítási eljárást folytatott le, az ítéltábla az abból levont ténybeli és jogi következtetéseivel is egyetértett, pusztán a fellebbezésben írtak miatt rögzíti a következőket.

I. A jogsértést megelőző állapot helyreállítása – a perbeli egészségügyi dokumentumok felperes részére történő visszaadására kötelezés

[25] A Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének d) pontja szerint, akit személyiségi jogában megsértenek, a jogsértés ténye alapján – az elévülési időn belül – az eset körülményeihez képest követelheti a jogsértést megelőző állapot helyreállítását.

[26] „Séreelmes helyzetet teremthet, ha valaki másnak a személyes titkát, szellemi alkotását, képmását, hangfelvételét tartalmazó tárgyat (iratot, levelet, fényképet, hangfelvételt stb.) jogosulatlanul tart magánál. A jogsértés előtti állapot helyreállítása végett ezeket vissza kell adni a jogosultnak.” (Törő Károly: Személyiségvédelem a polgári jogban. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1979, 103. o.)

[27] Az ítéltábla szerint ennek az objektív, felróhatóságtól független személyiségvédelmi szankciónak az alkalmazásához – annak végrehajthatósága végett – elengedhetetlenül szükséges annak a bizonyítása, hogy a személyes titkot tartalmazó irat a jogsértő birtokában van.

[28] A felperes a fellebbezésében maga sem vitatta, hogy az alperes a perbeli egészségügyi dokumentumainak a másolatát adta át a gyámhivatali ügyintézőnek, valamint a másolatot próbálta átadni a pszichológus szakértőnek is.

Miután a perben rendelkezésre álló adatok szerint nem állapítható meg, hogy a perbeli egészségügyi dokumentumok jelenleg is az alperes birtokában vannak, ezért az alperes azok felperes részére történő visszaadására nem volt kötelezhető.

II. Elégtétel adása – bocsánatkérésre kötelezés

[29] A Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének c) pontja szerint, akit személyiségi jogában megsértenek, a jogsértés ténye alapján - az elévülési időn belül - az eset körülményeihez képest követelheti azt, hogy a jogsértő adjon megfelelő elégtételt, és ennek biztosítson saját költségén megfelelő nyilvánosságot.

[30] A Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.222/2010/5.számú határozatában kifejtette, hogy a bocsánatkérésre kötelezés nem megfelelő módja az elégtételadásnak.

Az indokolás e körben a következőket rögzíti: „a bocsánatkérés a társadalmilag elfogadott kommunikációban a beszélő őszinte szándékát jeleníti meg, kifejezésre juttatva azt a szubjektív lelki állapotot, amelyben belülről jövő késztetés formájában megjelenik a jogsértés elkövetése miatti őszinte megbánás, és egyúttal a felelősség elismerése is.

Abban az esetben azonban, ha a bocsánatkérés mögött belátás nincs, az kellő súllyal sem rendelkezik, ezért nem lehet megfelelő elégtételnek tekinteni, különösen abban az esetben, ha nyilvánvalóan felismerhető a mögöttes szándék őszinteségének hiánya.

[31] A bíróság ítéletében a polgári jogi jogviszonyokban csak olyan szankciót alkalmazhat, amelybe foglalt kötelezés a bírósági végrehajtásról szóló rendelkezések alapján önkéntes teljesítés hiányában végrehajtható. A bocsánatkérésre kötelezés esetén azonban a mögöttes érzelmi töltet a jogsértést elkövetőtől bírói ítélettel nyilvánvalóan nem kényszeríthető ki, a formailag esetleg kifogástalan, de a mögöttes lelki tartalommal nem bíró bocsánatkérési aktus pedig nem alkalmas a célzott hatás elérésére.

Ebből következően az ítéltábla álláspontja szerint a személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perekben a bíróság annak megállapítása mellett, hogy a sérelemokozás bekövetkezett, a jogsértés megvalósult, a felelősség megállapításán túl elégtételadásként csak az erkölcsi jóvátétel olyan formáját választhatja meg, amely az előbbieken kifejtett színlelt vagy álságos nyilatkozatra kötelezést mellőzi. Ehhez képest az elégtételadás bírósági ítéletben meghatározandó legalkalmasabb módja csak olyan tartalmú nyilatkozat közzétételére való kötelezés lehet, amely a jogsértés megtörténtét tudatosítja azzal a személyi körrel, amely tanúja volt a jogsértés megtörténtének.” (Lásd még a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.045/2021/4. számú határozatát.)

[32] Az ítéltábla álláspontja szerint a bocsánatkérésre kötelezést mint személyiségvédelmi szankciót akkor indokolt alkalmazni, ha a jogsértő hajlandó bocsánatot kérni a jogsértésért, és a sértett a bocsánatkérést úgyszintén hajlandó elfogadni – e szankció alkalmazása csak ebben az esetben minősül valóban megfelelő elégtételnek, ebben az esetben

tudja betölteni a célját, funkcióját. Ebből következően ennek a szankciónak az alkalmazása a felek peradatokból megállapítható konfliktusos viszonya esetén nem tekintendő megfelelő elégtételnek.

[33] Az ítéltábla álláspontja szerint objektív és szubjektív személyiségvédelmi szankciók együttes érvényesítése esetén a bíróság szabad mérlegeléssel határozhatja meg, hogy az adott tényálláshoz igazodóan mely személyiségvédelmi szankció(k) alkalmazása indokolt, ahogy az is a jogsértés jellegétől függően ítélandó meg, hogy a kért objektív személyiségvédelmi szankció alkalmazása az adott tényállás mellett indokolt-e egyáltalán. [Lásd: Vékás Lajos: Az új Polgári Törvénykönyv első évének tapasztalatairól. In: Barzó Tímea – Juhász Ágnes – Leszkoven László – Pusztahelyi Réka (szerk.): Ünnepi tanulmányok Bíró György professzor 60. születésnapjára. Miskolc, 2015, 628. o. és a Kúria Pfv.IV.21.299/2019/4. számú határozata]

[34] Az ítéltábla megítélése szerint a törvényszék helyesen döntött akkor, amikor a személyiségi jogi jogsértés megállapítása és az alperes további jogsértéstől való eltiltása mellett az alperest nem kötelezte bocsánatkérésre.

III. Sérelemdíj

[35] A Ptk. 2:52. §-ának (1) bekezdése szerint, akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért.

[36] Ugyanezen szakasz (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire - különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára - a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges.

[37] A Ptk. e szakaszához fűzött indokolás szerint „a sérelemdíj a személyiségi jogok megsértésének vagyoni elégtétellel történő közvetett kompenzációja és egyben magánjogi büntetése”, az e szakaszhoz fűzött kommentár viszont azt emeli ki, hogy a sérelemdíj vonatkozásában mindenképpen elkerülendő, hogy „a bírói gyakorlat a büntető elemnek adjon hangsúlyt, és egyfajta büntető kártérítés (punitive damages) irányába menjen el, mint pl. az Egyesült Államokban”. [Székely László: Sérelemdíj. In: Vékás Lajos – Gárdos Péter (szerk.): Kommentár a Polgári Törvénykönyvhöz. 1. kötet. Budapest, 2014, 174-175. o.]

[38] Az ítéltábla hangsúlyozza, hogy a sérelemdíj kétségkívül szankció, azonban nem büntetőjogi, hanem restitutív civiljogi szankció, így az nem a jogsértő „megbüntetésére”, hanem a sértett életvitelében, személyiségének kibontakoztatásában elszenvedett hátrányoknak, a társasági kapcsolatrendszerében és társadalmi presztízsében bekövetkezett töréseknek, valamint a belső (lelki) egyensúlyában beállott kedvezőtlen változásoknak a kiegyenlítésére, kompenzálására szolgál. (Vékás Lajos: Parerga. Dolgozatok az új Polgári Törvénykönyv Tervezetéhez. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2008, 172-173. o.)

[39] A Ptk. 2:52. §-ának a (2) bekezdése szerint a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni.

[40] A kártérítés két alapfunkciója, a kártérítési jog két fő célkitűzése a reparáció és a prevenció.

[41] Az ítéltábla rögzíti, hogy a sérelemdíj elsődleges funkciója a jogsértés vagyoni elégtétellel történő közvetett kompenzációja, reparálása; e kompenzációs funkció mellett a sérelemdíj fizetésére kötelezésnek nyilvánvalóan lehet/van prevenciós funkciója is, ugyanis – mint minden szankciónak, úgy e szankciónak is – célja a jogsértéstől való távoltartás, „elriasztás” (a sérelemdíj megfizetésére kötelezés mint a jogsértőre hátrányos

jogkövetkezmény ennyiben egyúttal represszív szankció is), azonban a sérelemdíj fizetésére kötelezésnek nem célja a jogsértő „megbüntetése”.

[42] A Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdése szerint a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire - különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására - tekintettel, egy összegben határozza meg.

[43] A jogirodalom álláspontja szerint a jogsértés súlya annak a megítélése, hogy a jogsértő mennyire távolodott el a társadalom által elvárt, elfogadott, de legalábbis tolerált magatartásformától. (Fuglinszky Ádám: Kártérítési jog. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2015. 834. o.)

[44] Itt lehet értékelni az esetleges többes személyiségi jogi jogsértést, illetőleg azt is, ha a jogsértést például üzleti felhasználás vagy haszonszerzés céljából, valamint ha teljesen „öncélúan”, kifejezetten a másik fél „lejárátása”, „bántása”, a neki való fájdalomkøozás céljából követték el.

[45] A perbeli esetben a törvényszék jogerőre emelkedett elsőfokú ítéleti rendelkezése értelmében a felperesnek két személyiségi joga: a személyes adatai és a magántitka védelméhez való személyiségi joga sérült.

[46] Az ítéltábla álláspontja szerint ugyanakkor azt sem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy az alperes a perbeli egészségügyi dokumentumokat a felperes és a közös gyermekük közötti kapcsolattartás rendezése iránti gyámhivatali eljárásban bizonyítékként csatolta be, illetőleg a szakértői bizonyítási eljárásban kívánta csatolni, eljárása tehát teljesen „öncélúnak” nem tekinthető.

[47] A bíróságnak az alperesi felróhatóság vonatkozásában a Ptk. 1:4. §-ának (1) bekezdésében írtakból kellett kiindulnia, miszerint ha e törvény eltérő követelményt nem támaszt, a polgári jogi viszonyokban úgy kell eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

[48] Az e rendelkezésben kifejezésre jutó vétkesség olyan polgári jogi fogalom, amelynek pszichológiai és társadalmi alapjai vannak.

[49] „A polgári jog a jogsértésért való reparációs felelősség körében a vétkességet

- a) nem a jogsértő egyedi személyes tulajdonságai, képességei és körülményei szerint,
- b) nem egy minden jogalanyra egyformán kötelező teljesen általános és elvont zsinórmérték szerint,
- c) hanem tipizálás útján, az illető konkrét helyzetben általában elvárható magatartás alapján a különös síkján ítéli meg.” (Eörsi Gyula: Kötelmi jog. Általános Rész. Nemzeti Tankönyvkiadó, 25. kiadás változatlan utánnyomása. Budapest, 2010. 279. o.)

Az ítéltábla rögzíti, hogy a bírósági, illetőleg a hatósági (például gyámhivatali) családjogi eljárásokban nem példa nélküli, hogy a felek minden rendelkezésükre álló eszközt próbálnak bizonyítékként felhasználni. A felek ezekben az eljárásokban gyakran felfokozott érzelmi állapotban cselekednek. Magatartásaikat nem a végig gondolás, gondolataik kifejezésre juttatását pedig kevésbé a logikus érvelés, mint inkább az azonnali reagálás, álláspontjuk mielőbbi teljes érvényre juttatására törekvés jellemzi (lásd például a Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.874/2018/8-II. számú határozatát).

[50] A Kúria Pfv.IV.20.726/2014/4. számú határozata szerint egy házassági bontó- és gyermekelhelyezési perben vagy közös elhatározással indult párterápia során nem tekinthető magántitok-sértésnek a közös kiskorú gyermekek külföldre utaztatásával, a

házassági életközösség megszüntetésével és a végleges külföldre telepedés szándékával kapcsolatos levelezés egyik szülő általi feltárása, a levelezés becsatolása.

[51] A Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.781/2018/4. számú határozata szerint nem minősül a hangfelvételhez való személyiségi jog megsértésének, ha a szülő a szülői felügyelet rendezése iránti perben – a pszichológus szakértői véleményben írt megállapítások cáfolata céljából, és annak igazolására, hogy szülőtársa a közös gyermeküket előadása szerint „lelkileg befolyásolja, érzelmileg zsarolja, állításait több ízben kétségbe vonja, erőszakosan faggatózik, a szülőtársára negatív megjegyzéseket tesz, őt hazug embernek állítja be, illetőleg fenyegetőzik, és gyakori trágár szóhasználatával a gyermek érzelmi és erkölcsi fejlődését veszélyezteti” – becsatolja a gyermek és a különélő szülő közötti telefonbeszélgetésről készített hangfelvételt és annak leiratát.

[52] A Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.21.198/2016/9-II. számú határozata szerint a kapcsolattartásról való hangfelvétel-készítés, és annak gyámhivatali eljárásban bizonyítékként történő felhasználása nem minősül hangfelvétellel való visszaélésnek, ha a felvétel készítésére és felhasználására azért kerül sor, mert az egyik szülő a hároméves gyermek magatartásában olyan hátrányos változásokat tapasztalt, amelyeket feltételezhetően a másik szülő, illetőleg szülői környezet eredményezett, továbbá a gyermek olyan, korához nem illő szavakat használt, amelyeket a másik szülőtől tanulhatott.

[53] Az ítéltábla álláspontja szerint ilyen esetekben a jogsértő oldalán akkor merülhet fel a jogsértő sérelemdíj fizetésére való kötelezését megalapozó felróhatóságának a fennállása, ha például a becsatolt bizonyíték egyáltalán nem alkalmas semmilyen, az adott eljárásban releváns tény bizonyítására, s a jogsértő célja kifejezetten az, hogy a másik felet „lejárassa”, a bíróság, hatóság előtt őt rossz színben tüntesse fel.

[54] Az ítéltábla a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatásával kapcsolatban kiemeli, hogy e körben továbbra is irányadó és alkalmazandó az ítélkezési gyakorlat által a nem vagyoni kártérítés kapcsán kidolgozott szempontrendszer, amely szerint „a személyiséget ért nem vagyoni sérelem kifejeződhet:

- a) mozgáskorlátozottságban, csonkoltságban, torzulásban, egészségromlásban, a test szerveinek működési zavaraiiban, bénulásban, a nemzőképesség csökkenésében vagy elvesztésében, fogamzó-képtelenségben stb. (testi változások);
- b) személyiségzavarban, pszichikai fájdalomban, kisebbségi vagy megalázottsági érzés kialakulásában, lelki válságban stb. (lelki változások);
- c) a személyiséget körülvevő társadalmi-természeti környezetnek a személyiségre hátrányos megváltozásában (környezeti hatások)” [Petrik Ferenc: Sérelemdíj. In: Petrik Ferenc (szerk.): Polgári Jog – Kommentár a gyakorlat számára (a 2013. évi V. tv., az új Ptk. kommentárja). I. kötet. Második könyv, harmadik rész. Budapest, 2013, 101. o.]

[55] Az ítéltábla a perbeli jogsértéseknek a felperesre gyakorolt hatásával kapcsolatban mindenben és maradéktalanul osztotta a törvényszék álláspontját. Annak, hogy a felperes és a közös gyermekük között nincs kapcsolat, nem az alperes perbeli személyiségi jogi jogsértése az oka, hanem a szülők konfliktusos, fel nem dolgozott válása.

[56] A törvényszék helyesen jutott tehát arra a következtetésre, hogy a felperes oldalán nem következett be olyan nem vagyoni sérelem, amelyet sérelemdíjjal lenne szükséges kompenzálni.

IV. Összegzés

[57] Az ítéltábla mindezekre tekintettel a Pp. 383. §-ának (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének a személyiségi jogi jogsértést megállapító és az alperest a további

jogsértéstől eltöltő rendelkezéseit mint nem fellebbezett részt nem érintette, fellebbezett részét pedig helybenhagyta.

V. Másodfokú perköltség, teljesítési határidő

[58] Másodfokú perköltségként az alperest képviselő ügyvéd munkadíja, valamint az Itv. 39. §-a (3) bekezdésének c) pontján és az Itv. 46. §-ának (1) bekezdésén alapuló, 48 000 Ft összegű fellebbezési illeték merült fel.

[59] Az ítéltábla az alperesi jogi képviselőnek járó ügyvédi munkadíj mértékét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (3), (4) és (6) bekezdései alapján, a fellebbezési ellenkérelem elfogadható munka- és időigényességére figyelemmel 6000 Ft-ban állapította meg, és annak megfizetésére a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban teljes egészében pervesztes felperest kötelezte.

[60] Az ítéltábla a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése, a Pp. 101. §-ának (1) bekezdése, valamint a Pp. 102. §-ának (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban teljes egészében pervesztes felperest a 48 000 Ft fellebbezési illeték állam javára történő megfizetésére is kötelezte.

[61] A teljesítési határidő a Pp. 344. §-ának (1) bekezdésén alapul.

Debrecen, 2022. június 30.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. bíró